

**Tasviriy san'at mashg'ulotlarida milliy qadriyatlarni chizmachilik orqali
uyg'unlashtirish**

Rustamov Axtam Muxtorovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san'at mashg'ulotlarida milliy qadriyatlarni va an'anaviy san'at motivlarini chizmachilik vositasi orqali uyg'unlashtirish masalasi tahlil qilinadi. Maqolada chizmachilik mashqlari orqali o'quvchilarda ijodiy tafakkur, vizual kompetensiya va madaniy ongni rivojlantirish usullari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, milliy naqshlar va motivlarni san'at asarlarida aks ettirishning pedagogik ahamiyati ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Tasviriy san'at, Chizmachilik, Milliy qadriyatlar, An'anaviy san'at, Ijodiy tafakkur, Vizual kompetensiya

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida chizmachilik san'atkor va o'quvchilar uchun asosiy vosita hisoblanadi. Chizmachilik yordamida shakl, chiziq, kompozitsiya va perspektiva kabi elementlarni tushunish va ifodalash osonlashadi. Shu bilan birga, mashg'ulotlarda milliy qadriyatlar va an'anaviy san'at motivlarini qo'llash orqali o'quvchilarda madaniy ong va milliy estetik didni rivojlantirish mumkin.

Milliy naqshlar, tarixiy va folkloriy motivlar san'at asarlarida aks etishi o'quvchilarda o'z madaniy merosiga hurmat va tushuncha hosil qiladi. Chizmachilik mashqlari esa bu jarayonda o'quvchilarga vizual tafakkur va ijodiy yondashuvni shakllantirish imkonini beradi. Shu tariqa, tasviriy san'at darslarida milliy va an'anaviy elementlarni uyg'unlashtirish, nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki o'quvchilarning madaniy va estetik rivojlanishini ta'minlaydi.

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida milliy qadriyatlarni chizmachilik orqali uyg'unlashtirish o'quvchilarning ijodiy tafakkuri, estetik didi va vizual kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Chizmachilik nafaqat predmet va shakllarni aniqlik bilan aks ettirishga yordam beradi, balki kompozitsiya, chiziq, shakl, nur va perspektiva tushunchalarini to'g'ri qo'llash imkonini yaratadi. Mashg'ulotlarda chizmachilik orqali o'quvchilar o'z g'oyalarini vizual tarzda ifodalash, hissiyot va estetik qadriyatlarni yetkazish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Milliy naqshlar, folkloriy motivlar va tarixiy predmetlarni chizish orqali o'quvchilar o'z madaniy merosini chuqurroq o'rganadi. Chizmachilik mashqlari san'atkorning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi va madaniy qadriyatlarni tasviriy san'at orqali ifodalash imkonini beradi. Masalan, o'quvchilar xalq amaliy san'ati

elementlarini chizishda turli texnika va uslublarni sinab ko'rishadi, bu esa ijodiy yondashuv va vizual tafakkurni oshiradi.

Chizmachilik mashqlari kompozitsion yechimlarni ishlab chiqish va predmetlarning joylashuvini muvofiqlashtirishga xizmat qiladi. Talabalar har bir elementning proporsiyalarini, nisbatini va shaklini aniqlashni o'rganadi, bu esa ularning vizual tafakkurini kengaytiradi. Shu bilan birga, mashqlar o'quvchilarda mustaqil qarorlar qabul qilish va ijodiy yechimlar ishlab chiqish qobiliyatini shakllantiradi.

Milliy va an'anaviy san'at motivlarini chizishda o'quvchilar rang, chiziqli va shaklning estetik uyg'unligini tushunishni o'rganadi. Chizmachilik yordamida talabalar turli milliy naqshlar va motivlarni vizual tarzda ifodalaydi, bu esa o'quvchilarning madaniy ongini rivojlantiradi. Shu tariqa, mashg'ulotlarda chizmachilik va milliy san'at elementlarini uyg'unlashtirish o'quvchilarning ijodiy va madaniy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Amaliy mashg'ulotlarda chizmachilik ko'nikmalarini shakllantirish turli texnika va materiallardan foydalanishni talab qiladi. Talabalar qalam, rangli qalam, akvarel va boshqa vositalar yordamida mashqlar bajaradi. Bu mashqlar ularning qo'l koordinatsiyasi, vizual tafakkuri va estetik didini rivojlantiradi. Shu bilan birga, turli topshiriqlar orqali talabalar mustaqil tafakkur va ijodiy qarorlar qabul qilishni o'rganadi.

Chizmachilik mashqlari orqali o'quvchilar milliy motivlar va qadriyatlarni o'rganib, ularni asarlarida aks ettiradi. Bu esa ularning milliy va madaniy merosga hurmatini oshiradi, estetik didni rivojlantiradi va ijodiy tafakkurini kuchaytiradi. Shu tariqa, chizmachilik mashqlari tasviriy san'at darslarida milliy qadriyatlarni uyg'unlashtirishning samarali vositasi hisoblanadi.

Shuningdek, chizmachilik mashqlari talabalarga ijodiy eksperimentlar o'tkazish imkonini beradi. Talabalar turli ranglar, tekstura va shakllarni sinab ko'rib, o'z asarlarini noyob va estetik jihatdan boy qiladilar. Mashqlar davomida o'quvchilar kompozitsion muvozanatni yaratishni, detallarni aniqlashni va turli elementlarni uyg'unlashtirishni o'rganadi.

Natijada, tasviriy san'at mashg'ulotlarida milliy qadriyatlarni chizmachilik orqali uyg'unlashtirish o'quvchilarning texnik ko'nikmalarini, vizual tafakkurini, ijodiy tafakkurini va madaniy ongini rivojlantiradi. Chizmachilik mashqlari san'atkorning ijodiy va madaniy rivojlanishida markaziy vosita bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli, milliy motivlar va an'anaviy san'at elementlarini chizmachilik yordamida uyg'unlashtirish, har bir tasviriy san'at o'quvchisi va ijodkori uchun zarur hisoblanadi.

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida milliy qadriyatlarni chizmachilik orqali uyg'unlashtirish o'quvchilarning ijodiy tafakkuri, estetik didi va vizual kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Chizmachilik mashqlari va amaliy ishlari yordamida san'atkor shakl, chiziqli kompozitsiya, rang va perspektivani to'g'ri aks ettirish imkoniga ega bo'ladi. Shu bilan birga, mashqlar o'quvchilarda ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi, mustaqil qarorlar qabul qilish va yangi g'oyalarni amalda qo'llash imkonini yaratadi.

Milliy naqshlar, folkloriy motivlar va tarixiy predmetlarni chizish orqali o'quvchilar madaniy merosini o'rganadi va uni asarlarida ifodalaydi. Chizmachilik mashqlari san'atkorning ijodiy va madaniy rivojlanishida markaziy vosita hisoblanadi. Shu sababli, milliy motivlar va an'anaviy san'at elementlarini chizmachilik yordamida uyg'unlashtirish har bir tasviriy san'at o'quvchisi va ijodkori uchun zarur hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 1. – P. 131-134.
2. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter Education & Global Study. – 2024. – №. 1. – P. 8-14.
3. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Vol. 4. – №. 3. – P. 60-66.
4. Shavdirov S. A. Preparing Future Teachers for Research Activities // Pedagogical Education and Science. – 2017. – №. 2. – P. 109-110.
5. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – Vol. 2. – №. B10. – P. 192-198.